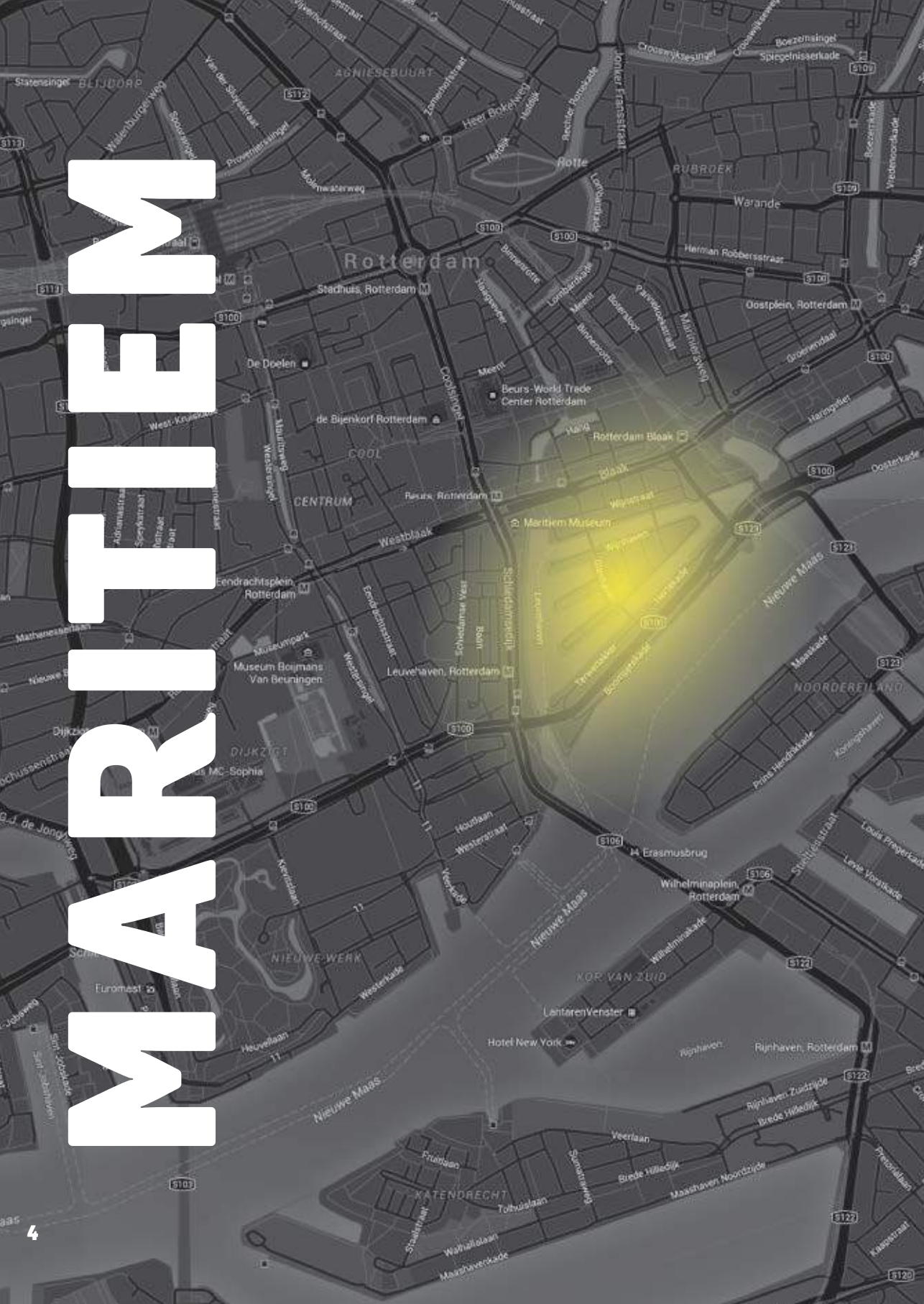

MARITIEM

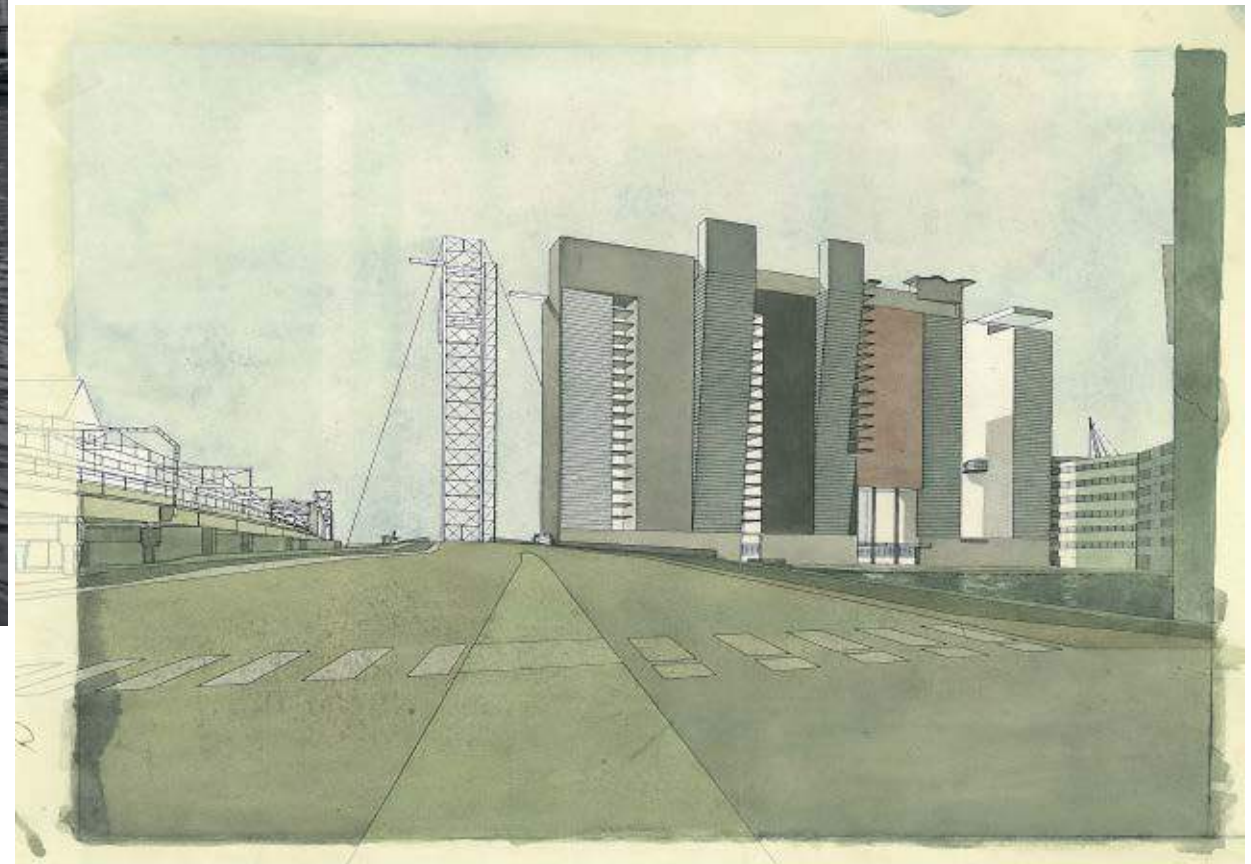

1981

Nadat plannen voor bedrijven-gebouwen op de pieren aan de Leuvehaven van tafel gaan vanwege nieuwe politieke inzichten - terugbrengen van menselijke maat en wonen in de binnenstad - begint in 1978 de bouw van het Leuvekwartier. Dit kleinschalige woningbouwproject aan de Wijnkade, Jufferkade en Scheepmakerskade is in 1981 gereed. Het ontwerp is van bureau Apon, Van den Berg, Ter Braak & Tromp.

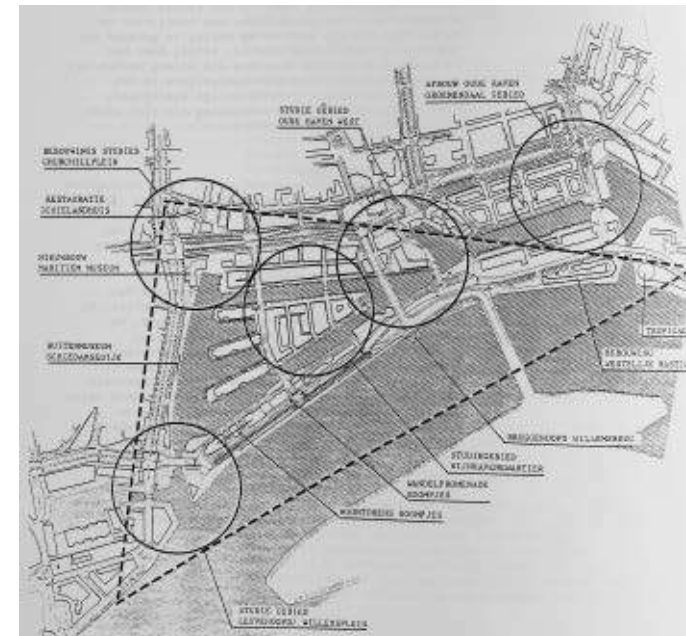
1981

Hans Mentink, wethouder van ruimtelijke ordening, vraagt architect Rem Koolhaas mogelijkheden te verkennen voor hoogbouw in de stad. Hij laat Koolhaas een plek uitkiezen in de stad waar hij een 'exemplarisch ontwerp' voor mag maken. Koolhaas kiest het talud van de waterkering tussen de Maasboulevard en de Wijnhaven en maakt het ontwerp 'Tour-en-Barre', een torenwand die gemarkeerd wordt door een gekanteld segment van de oude Willemsbrug.

juli 1981

Koningin Beatrix en prins Willem-Alexander openen de nieuwe Willemsbrug en sluiten de oude. De totstandkoming van de brug heeft in de voorgaande decennia veel stof doen opwaaien vanwege de plannen voor een grote verkeersrotonde en doorgaande weg richting het noorden, waarvoor de Oude Haven gedempt zou moeten worden. Door bewonersacties is besloten de brug met een bocht aan de Boompjes te verbinden: de zogenaamde Lus van Linthorst. De Oude Haven is bestemd voor horeca.

februari 1986

Het *Binnenstadsplan 1985* (dat in 1986 verschijnt) is het eerste integrale plan sinds het Basisplan 1946 dat de binnenstad als geheel behandelt. Wethouder Jan Laan en Jan Willem Vader van dS+V zijn daarin de drijvende krachten. In het plan wordt het gebied tussen Boompjes, Blaak en Schiedamsedijk aangeduid met de naam Waterstad. Met drie recreatieve trekkers op de hoeken (Spido op het Willemsplein, het Maritiem Museum en de Oude Haven) krijgt het gebied de bestemming 'maritieme recreatie en toerisme'. Een belangrijke referentie is de Inner Harbour van Baltimore, die veel toeristen trekt. Daarnaast zijn grootschalige kantoren gepland in de randen (Boompjes, Schiedamsedijk en Blaak). Het plan verwijst naar het venster op de rivier uit het *Basisplan 1946*. In plaats van de rivier zichtbaar te maken vanuit de binnenstad, wil het plan echter de stad naar de rivier toebrengen door de voorwaarden te scheppen voor een levendig woon-, werk- en recreatiegebied.

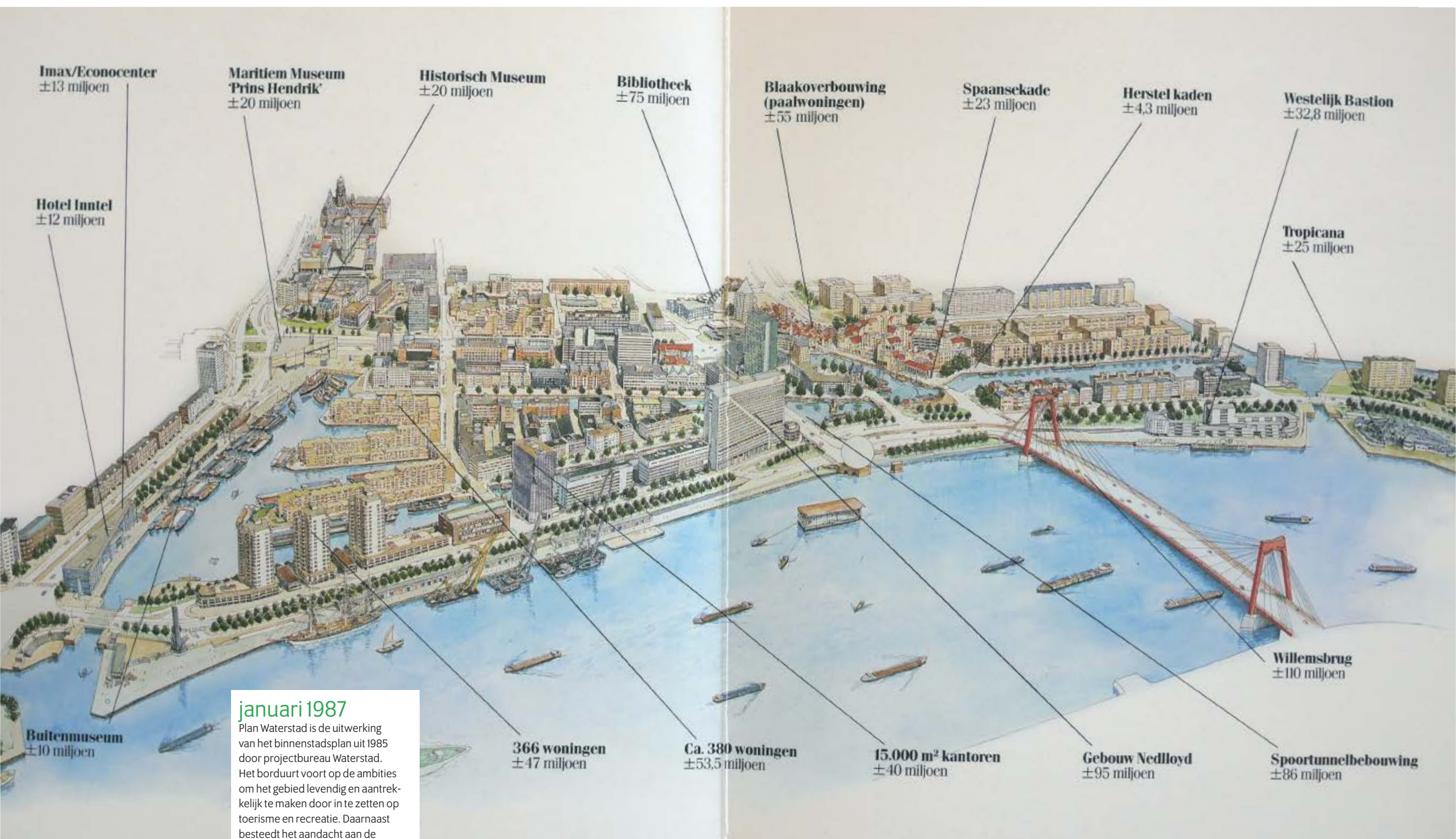
1986

Opening Maritiem Museum, een gebouw naar ontwerp van Wim Quist, op de hoek van de Blaak en de Schiedamsedijk. Met dit gebouw wordt het venster op de rivier, dat een van de uitgangspunten was voor het *Basisplan 1946*, gesloten; tegelijk geeft het museum uiting aan het idee de stad naar de rivier toe te brengen. In hetzelfde jaar wordt schuin tegenover het Maritiem Museum het Historisch Museum heropend, na een grondige renovatie van het Schielandhuis.

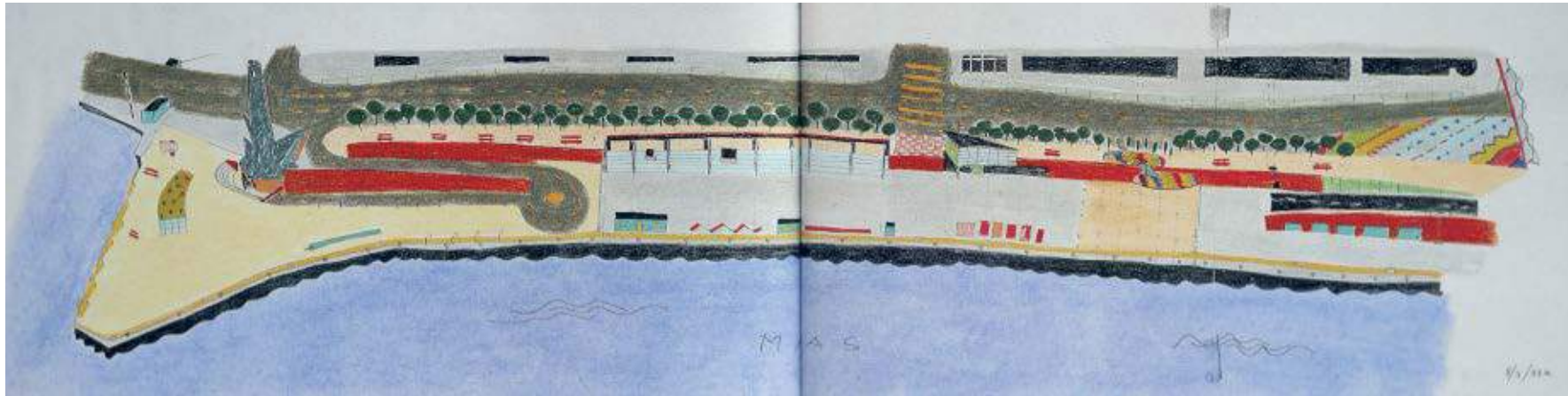
1983

NedLloyd weigert voor zijn nieuwe kantoor met OMA van Koolhaas samen te werken en vraagt Wim Quist een ontwerp te maken voor de kavel tussen Wijnhaven en Maasboulevard. De gemeente gaat hiermee akkoord en de Willemswerf van Quist wordt gebouwd.

1988

Naast het opwaarderen van de Boompjes door hoge bebouwing moet ook de openbare ruimte aangepakt worden. In 1986 ontwikkelde dS+V in samenwerking met OMA en de landschapsarchitecten van Bakker en Bleeker het Herinrichtingsplan Boompjes. De inrichting van natuursteen voorziet in een trap, die kan dienen als tribune bij evenementen op de Maas. Ook een hardlooptraject langs de Maas en het paviljoen Boompjes zijn onderdeel van het ontwerp.

1989

Om de verbinding van stad en rivier te versterken wordt de Schiedamsedijk aangepakt. Langs het Maritiem Buitenmuseum verrijzen, naar voorbeeld van Baltimore, paviljoens die ruimte bieden voor restauratie van oude schepen en horeca. Op de hoek van de Schiedamsedijk en de boompjes worden een Imaxtheater en een hotel gebouwd, op een plek die aanvankelijk bestemd was voor woningbouw.

1989

Woongebouwen Clipper, Schoener en Galjoen worden gebouwd in opdracht van het algemeen pensioenfonds, naar ontwerp van Klunder Architecten. De torens zijn 70 meter hoog. Op de 24 verdiepingen bevinden zich voornamelijk woningen: 336 in totaal.

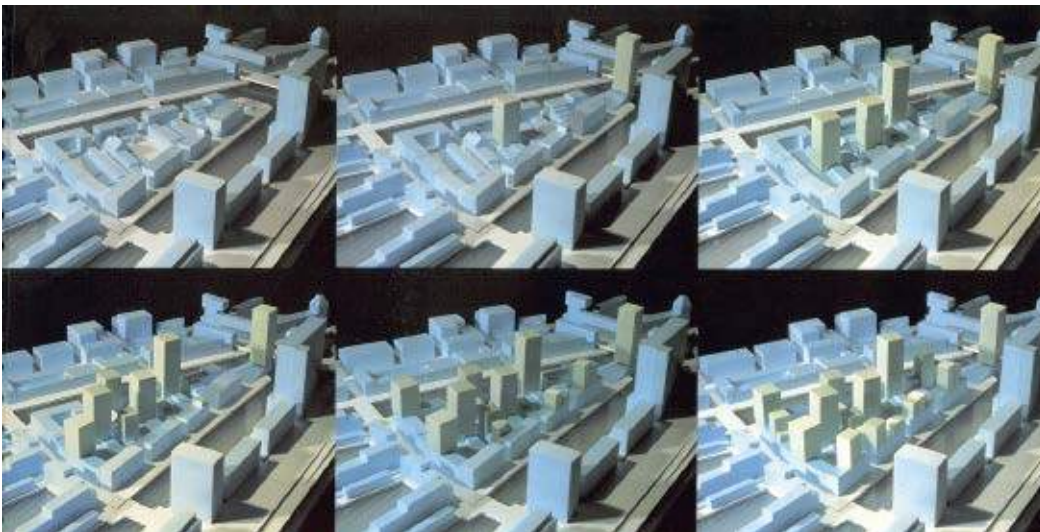
1989

Kantoorgebouw De Maas aan de Boompjes wordt opgeleverd. Het ontwerp is van bureau Koldewijn & Drexhage; opdrachtgever is Rijkswaterstaat Zuid-Holland.

1991

KCAP maakt de eerste schetsen voor een masterplan voor het Wijnhaven-eiland dat twee doelen heeft: een verdichting van wonen en een vergroting van de levendigheid – of het oplossen van een gebrek daaraan. Het idee is dat de bestaande bebouwing van naoorlogse bedrijvengedebouwen verdicht wordt met slanke hoogbouw. Hiertoe wordt een 'dynamisch transformatieplan' bedacht, wat inhoudt dat de hoogte en het volume van de toekomstige bebouwing niet van tevoren vastligt, maar afhankelijk is van het aantal vierkante meters dat de opdrachtgever in bezit heeft.

januari 1993

Als het gemeentelijke projectbureau Waterstad ophoudt te bestaan, wordt Vereniging Waterstad opgericht. Hierin zijn de attracties, culturele instellingen en ondernemers in de maritieme driehoek verenigd. Naast de promotie en ontwikkeling van de attracties in het gebied beoogt de vereniging zich bezig te houden met het beheer van de openbare ruimte.

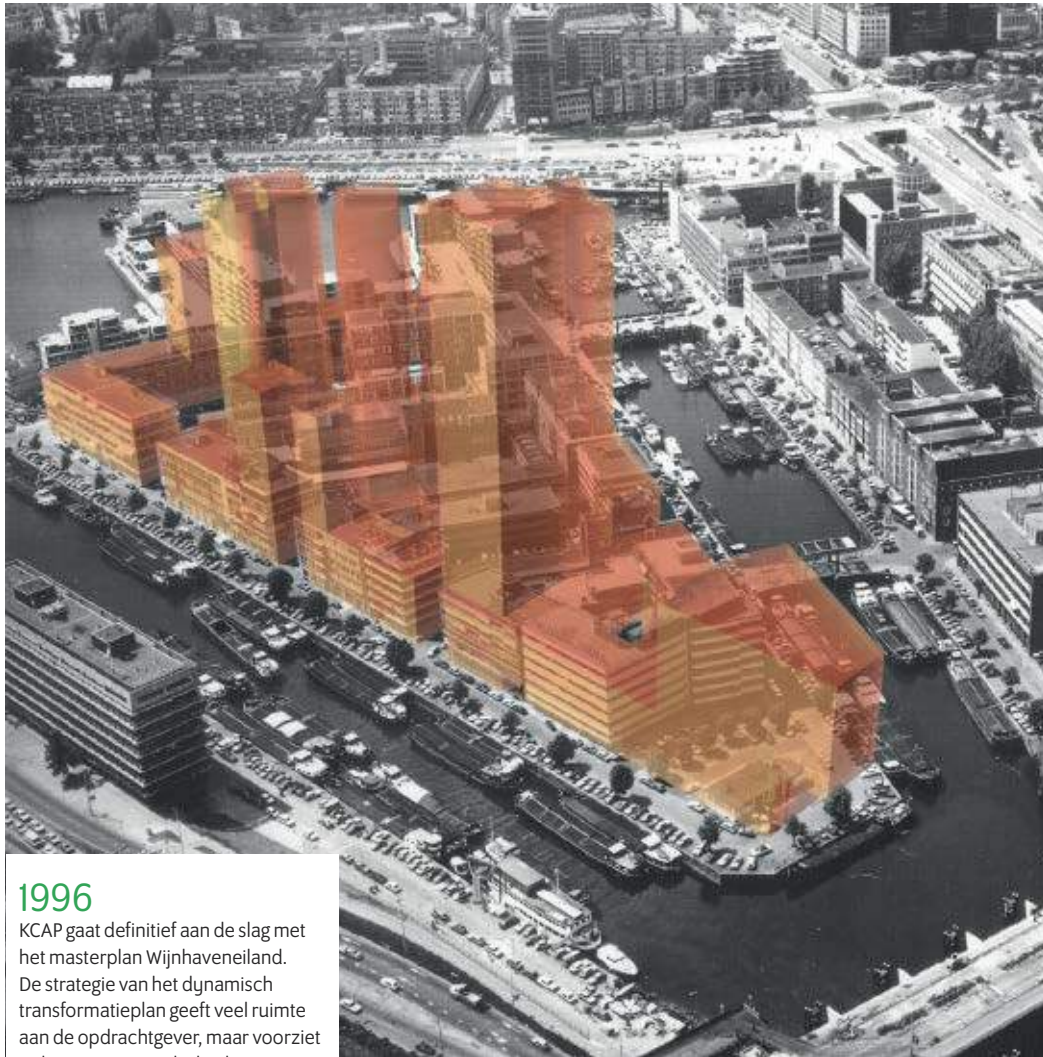
‘De vereniging zal de komende jaren bewaken dat in de gemeentelijke planvorming voorwaarden worden geschapen om de publieksfunctie van Waterstad op het niveau te brengen dat, gelet op de belangen van de leden, noodzakelijk wordt geacht.’

Jan Laan, voorzitter van de vereniging Waterstad

1993

Als Hotel New York zijn deuren opent op de Wilhelminapier, is het alleen bereikbaar via een veerdienst vanaf de Veerhaven en de Leuvehaven.

1996

KCAP gaat definitief aan de slag met het masterplan Wijnhaveniland. De strategie van het dynamisch transformatieplan geeft veel ruimte aan de opdrachtgever, maar voorziet ook in strenge regels die de gewenste kwaliteiten waarborgen. Een maximaal volume per vierkante meter betekent dat hoe hoger de toren wordt, hoe slanker het ontwerp moet zijn. Daarnaast moeten de torens hoe dan ook uitkijken over de Maas en voldoende daglichttoetreding hebben. Dit betekent dat de opeenvolgende bouwplannen binnen het masterplan steeds meer rekening moeten houden met bestaande bebouwing. De kwaliteit van de openbare ruimte wordt gewaarborgd door parkeergarages, zodat de kades autovrij blijven.

1998

Stichting Vlaggenparade neemt het initiatief tot de vlaggenparade op de Boompjes. De gemeente steunt het idee en neemt voor een belangrijk deel de financiering op zich. Voor elke nationaliteit woonachtig in Rotterdam hangt er een vlag. Bij bijzondere gelegenheden worden de vlaggen verwisseld voor thematische vlaggen; bij nationale rouw wordt de betreffende vlag halfstok gehangen.

1998

Het kantoorgebouw van Ernst & Young aan de Boompjes wordt voltooid.

1999

KCAP ontwerpt en begeleidt de renovatie en uitbreiding van de Hogeschool Rotterdam aan de Wijnhaven. Onderdeel van het plan is een loopbrug naar de achter het gebouw gesitueerde Willem de Kooning Akademie.

2000

Het Bijlbankgebouw van de Nederlandsche Bank komt leeg te staan. Tot het gebouw in 1991 gemeentelijk monument werd, was het de bedoeling dat het plaats zou maken voor een hotel. 01-10 Architecten maakt een plan voor een hotel en sterrenrestaurant in het bestaande bankgebouw, met boven en achter het gebouw een toren van 78 meter met kantoren en hoogsegmentwoningen: Hoog aan de Maas. Opdrachtgever is VOF de Boompjes, een samenwerking van Johan Matser Projectontwikkeling, Multi Development en SNS Property Finance.

‘Iedereen wil natuurlijk snel aan de slag met het waterfront, maar het gaat niet over morgen. We gaan de Boompjes niet meteen verbouwen. Daar moet je goed over nadenken. (...) We houden van de historie door de verbinding tussen de stad en de rivier te herstellen. Er komen steeds meer nieuwe wijken aan het water te liggen. Op Katendrecht kwamen mensen nooit aan de rivier, dat verandert doordat we de verstedelijking van de negentiende eeuw vervangen. Volgend jaar wandelt Delfshaven langs de rivier, als Van Gend en Loos eenmaal weg is. Zo gaat er elk jaar wel ergens weer een gordijntje open.’

Joost Schrijnen, hoofd dS+V

januari 2001

De dienst Stedebouw en Volkshuisvesting (dS+V) van de gemeente Rotterdam nodigt in het kader van Rotterdam Culturele hoofdstad vier experts uit Barcelona, Baltimore, Londen en Hamburg uit om te bespiegelen op de toekomst van de Boompjes. De gemeente wil dat Boompjes weer een 'venster op de wereld' wordt en daartoe de relatie tussen Rotterdam en de rivier herstellen. Het viermanschap adviseert de Boompjes niet los te zien van zijn omgeving en in samenhang met de binnenstad te ontwikkelen.

2003

Harbour Village wordt opgeleverd op het Wijnhaveneiland. Dit complex, bestaande uit twee woontorens, is het eerste project dat is opgeleverd in het kader van het masterplan Wijnhaveneiland.

mei 2003

Eerste editie van Strand aan de Maas aan de Boompjeskade, een initiatief van ondernemer Hans van Hamburg die het ook exploiteert. Het strand wordt gesteund door de gemeente.

2004

De Waterstadtoeren wordt opgeleverd op het Wijnhaveneiland. Het ontwerp is van HM Architecten, de opdracht van De Wilgen Vastgoed.

januari 2006

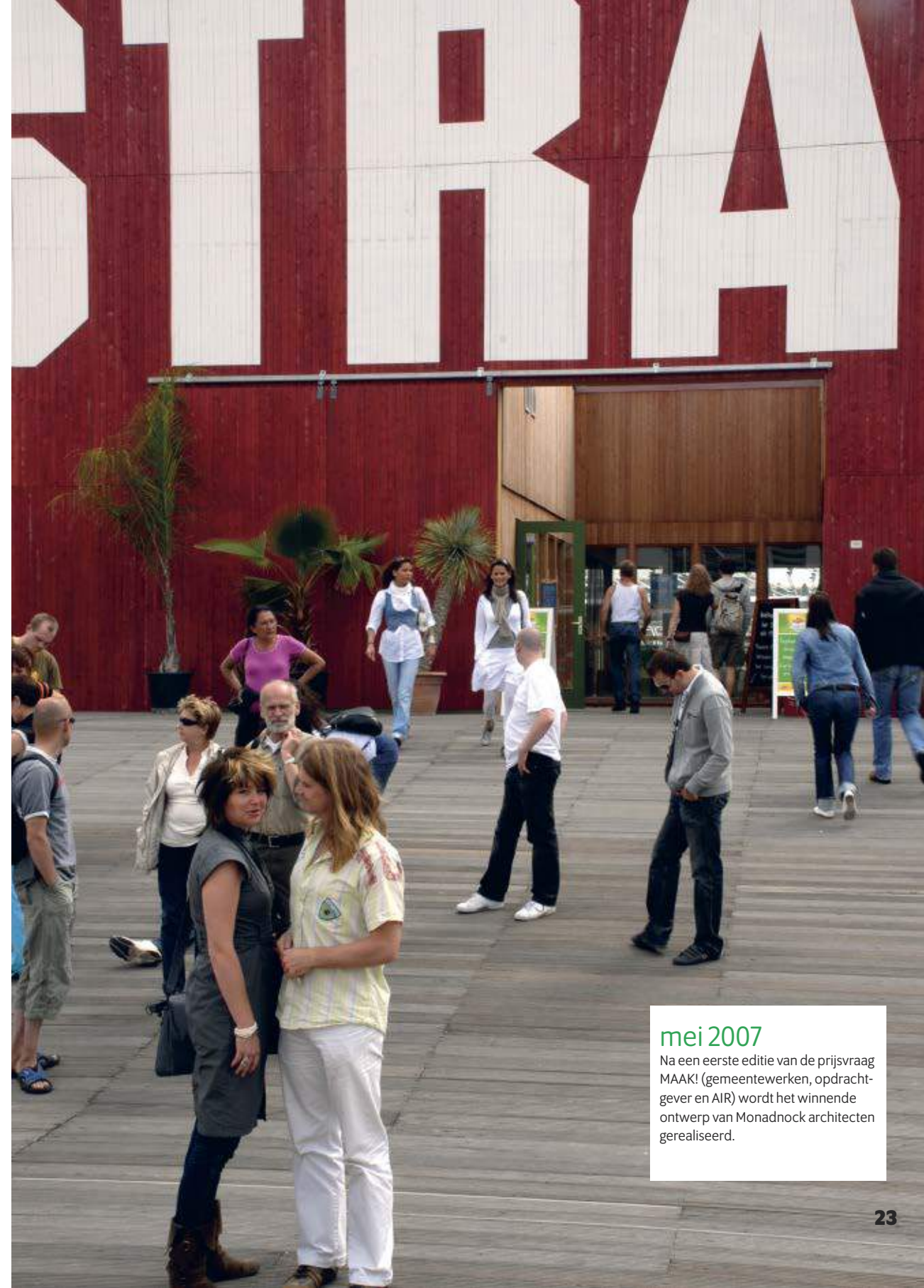
De bouw van de Scheepmakerstoren op het Wijnhaveneiland wordt stilgelegd. Er is te weinig interesse voor de dure appartementen in het gebouw, die elk één verdieping in beslag nemen. Naar aanleiding hiervan past ontwikkelaar Memid het bouwplan aan: er komen nu twee appartementen per verdieping en er wordt bezuinigd op de voorziene royale terrassen.

september 2006

De Deense stedenbouwkundige Jan Gehl neemt in opdracht van de gemeente de Rotterdamse buitenruimte onder de loep. Hij stelt een aantal ingrepen in de openbare ruimte voor, onder andere in het gebied dat hij aanduidt als de Rivierstad. De herinrichting van het Leuvehoofd is daar één van. Daarnaast wijst hij *missing links* aan, waar de verbinding van de Rivierstad met de rest van de stad ernstig te wensen overlaat. Voorbeelden daarvan zijn het water (richting Oude Haven en Boompjes), de tunnel bij de Westblaak, het Churchillplein en de Blaak.

Wij raden u dus aan om de voetganger als bewegings systeem beter te verzorgen.

mei 2007

Na een eerste editie van de prijsvraag MAAK! (gemeentewerken, opdrachtgever en AIR) wordt het winnende ontwerp van Monadnock architecten gerealiseerd.

2008

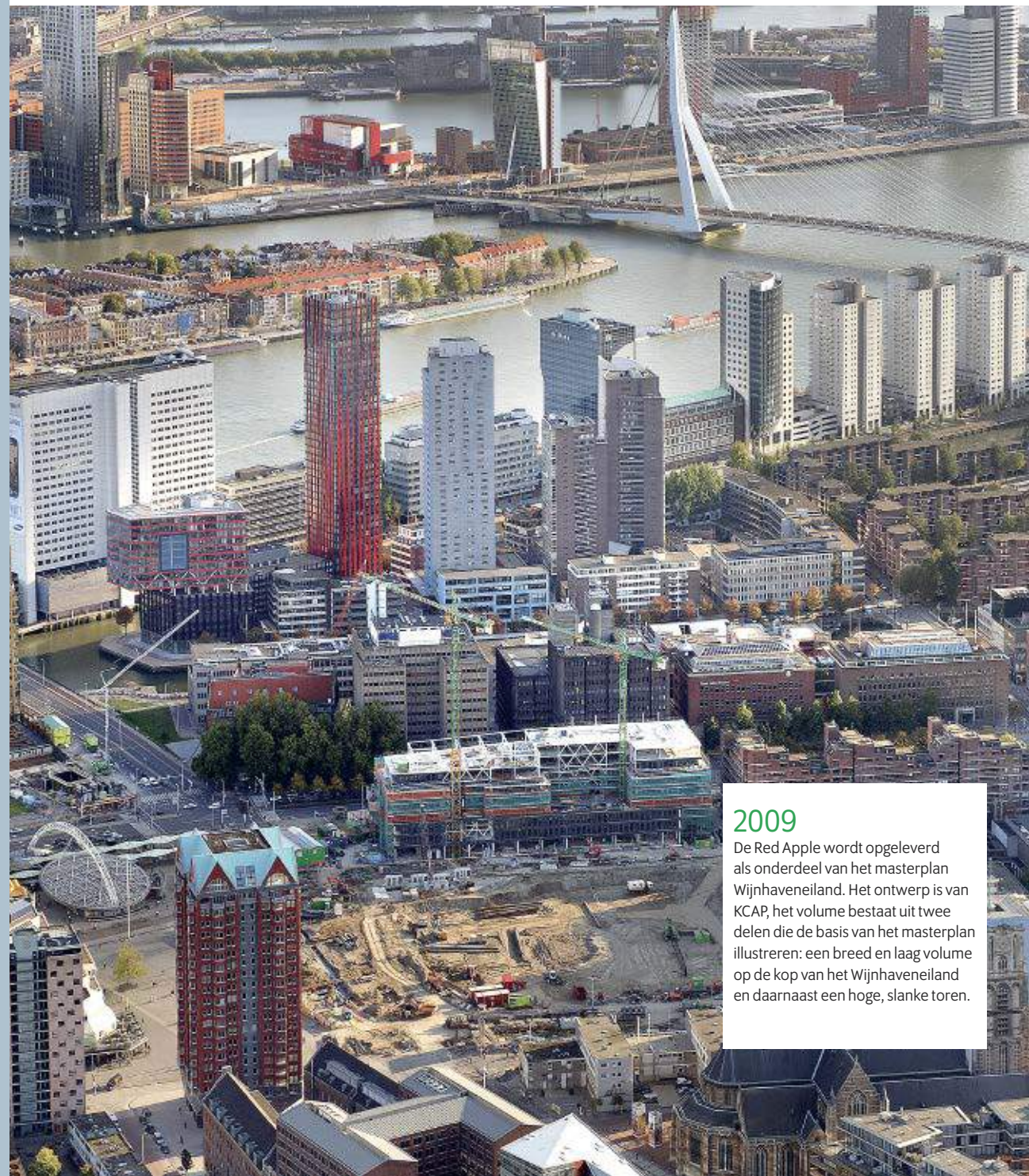
Klunder Architecten ontwerpt in opdracht van Vesteda een woontoren op de kop van de Boompjes, naast de Clipper, Schoener en Galjoen. Het project wordt echter tot nader orde uitgesteld wegens gebrek aan financiering.

2008

Jan Gehls notie van de Rivierstad komt terug in het Binnenstadsplan 2008-2020. De verbinding van de binnenstad met het waterfront wordt daarin expliciet genoemd, evenals de vergroening van het Leuvehoofd en de Boompjes.

‘De achilleshiel van de binnenstad is de magere verblijfskwaliteit. Er is veel verbeterd in de laatste jaren. Maar een Europese topstad heeft een binnenstad nodig die uitnodigt om te verblijven, verpozen, een binnenstad met uitstraling en sfeer.’

Citaat uit Binnenstad als City Lounge. Binnenstadsplan 2008-2020

2009

De Red Apple wordt opgeleverd als onderdeel van het masterplan Wijnhaveniland. Het ontwerp is van KCAP, het volume bestaat uit twee delen die de basis van het masterplan illustreren: een breed en laag volume op de kop van het Wijnhaveniland en daarnaast een hoge, slanke toren.

September 2009

Larry Beasley, stedenbouwkundige uit Vancouver, is bij zijn bezoek aan Rotterdam onder de indruk van de ontwikkelingen op het Wijnhaven-eiland. Verschillende elementen die hij graag meer in Rotterdam zou zien, namelijk verdichting van bestaande bebouwing door goed ontworpen hoogbouw, torens op een 'podium' met een levendige plint en een aantrekkelijke openbare ruimte aan het water, ziet hij daar vertegenwoordigd. De Red Apple noemt hij als aansprekend voorbeeld.

oktober 2009

Ontwikkelingsvisie Waterstadhavens 2020 wordt vastgesteld. Hierin wordt gesteld dat ondanks investeringen in toerisme en recreatie, de beoogde verlevendiging van het gebied niet is geslaagd. Om de verblijfsruimten aantrekkelijker te maken is aandacht nodig voor de kwaliteit van de overgangen van water, kade, straat en plint. Ook de verbinding tussen Blaak en Boompjes, en tussen Schiedamsdijk en Oude Haven is daarvoor van belang.

november 2009

Na het maken van een quickscan voor de herinrichting van de Boompjes, nodigt dS+V landschapsarchitect Piet Oudolf uit tot een ontwerp voor het Leuvehoofd.

Uitwerking stedelijk

2010

Een consortium van gemeente, waterschappen en ontwerp- en ingenieursbureaus onderzoekt de vraag hoe de belangen van waterveiligheid en stedelijke ontwikkelingen gecombineerd kunnen worden. De Boompjes is een van de casussen.

september 2010

Start herinrichting Boompjeskade naar een ontwerp van dS+V, OKRA en Piet Oudolf.

april 2011

Het project *Hoog aan de Maas* wordt afgeblazen. VOF de Boompjes heeft het bankgebouw verkocht aan COD Ontwikkeling, die samen met Dura Vermeer een nieuw plan ontwikkelt voor herbestemming.

april 2013

De Ibisbrug wordt geopend, een loop- en fietsbrug over de Scheepmakershaven die dient om het Wijnhaveneiland beter toegankelijk te maken vanaf de Boompjes.

Het ontwerp is van Marja Haring, architect van Gemeentewerken. Zij was eerder verantwoordelijk voor de Puntbrug, die het Wijnhaveneiland met de noordzijde van de Wijnhaven verbindt.

december 2013

Woongebouw 100Hoog, een ontwerp van Klunder Architecten, wordt opgeleverd aan de Wijnhaven. Het is ontwikkeld door Port au Vin CV, een combinatie van AM en LSI.

september 2014

Het Havenmuseum en Maritiem Museum fuseren en gaan onder de naam Maritiem Museum verder. Het buitenmuseum wordt hiermee toegankelijk voor alle bezoekers van het Maritiem Museum. Volgens algemeen directeur Frits Looimeijer zal door de samenwerking de haven beter zichtbaar te maken zijn in de binnenstad van Rotterdam. Daarnaast heeft het museum de ambitie 'de historische Leuvehaven te ontwikkelen tot een succesvolle culturele trekpleister voor Rotterdam'.

maart 2015

De Vereniging Nederlandse Assurantie Beurs maakt bekend een assurantiebeurs te heropenen in Rotterdam en deze te vestigen in het Bijbankgebouw aan de Boompjes. Hiermee wordt het startschot gegeven voor de renovatie van de bank door eigenaar COD.

juni 2015

The Red Apple Marina, een haventje voor sloepen en jachten bij de punt van het Wijnhaveneiland, wordt geopend door wethouder Ronald Schneider. Al sinds 2008 zijn er plannen van gemeente en particulieren om nabij de Wijnhaven een jachthaven te openen, maar het initiatief vindt pas doorgang als bewoners en ondernemers zich inzetten om het plan tot uitvoering te brengen.